

Berlin

בית הכנסת ברח' אורניינבורג בברלין

ברלין היא בירת גרמניה ואחד המרכזים הגדולים בעולם בתחומי הכלכלה, החברה, המדע והאמנות. מעמדה המרכזי של ברלין בגרמניה התפתח מאוחר, והתקבל רק בשנת 1871, לאחר איחוד גרמניה.

גם הקהילה היהודית בברלין התפתחה מאוחר יחסית. אמנם יהודים מוזכרים בברלין כבר במאה ה-13 אך הקהילה עצמה יוסדה רק באמצע המאה ה-17. היהודים בעיר סבלו לאורך השנים מרדיפות, פרעות, חוקים מפלים וגירושים.

באמצע המאה ה-18 החל משה מנדלסון לפעול בברלין והפך את ברלין למרכז ההשכלה היהודית.

בית הכנסת הרשמי הראשון נחנך בשנת 1714 ונחשב אחד הבניינים היפים ביותר באירופה. בית כנסת המפואר ברחוב אורניינבורג נחנך בשנת 1866, ונקרא "בית הכנסת החדש". היה זה בית כנסת ברוח תיקוני הרפורמה, הותקן בו עוגב, נמחקו תפילות הנוגעות לירושלים ולציון ובוטלה המחיצה בין גברים ונשים. היה זה אחד מבתי הכנסת המפוארים ביותר בגרמניה.

ערב עליית הנאצים לשלטון חיו בברלין 160,000 יהודים. כמחצית מהם עזבו את העיר עד לפרוץ מלחמת העולם השנייה. מאפריל 1941 הוטלה על יהודי ברלין חובת עבודת כפייה. מאוקטובר אותה השנה החל גירוש היהודים, תחילה ללודג' ולגטאות במזרח ובהמשך לגטו טרזינשטאט ולאשוויץ. כ-55,000 מיהודי ברלין נרצחו בתקופת השואה.

בליל הבדולח הועלו באש מרבית בתי הכנסת בעיר, בהם גם בית הכנסת ברחוב אורניינבורג. ביוזמה של קצין משטרה מקומי שהכריז על המקום אתר היסטורי מוגן, כובתה השריפה ובית הכנסת ניצל. השלטונות הגרמנים חרמו את בית הכנסת והשתמשו בו כמחסן. בנובמבר 43 נפגע בית הכנסת בצורה קשה מההפצצות הבריטיות על ברלין. בית הכנסת שוקם רק בסוף המאה ה-20, וכיום הוא משמש כמרכז קהילתי יהודי וכן פועלת בו קהילה קונסרבטיבית קטנה.

בית הכנסת כיום

בית הכנסת עולה באש בליל הבדולח

בית הכנסת לפני המלחמה

